

EDITORIAL

COVID-19: markerul unei noi ere

Luna decembrie 2019 marchează data oficială a începutului unei noi ere în evoluția umanității. Asemenea date au mai fost înregistrate în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat al dezvoltării societății. În istoria recentă, acestea au fost determinate, în special, de progresul tehnico-științific: primul vaccin, descoperirea razelor X, a antibioticelor, primul om în cosmos, internetul...

De astă dată, însă, schimbarea nu este determinată de un salt tehnologic, ci de mutația unui virus, care a fost capabil să treacă barierea de la animal la om. Din păcate, SARS-CoV-2 s-a dovedit a fi extrem de contagios și cu o rată înaltă a mortalității, în special, în rândul contingentelor vulnerabile de populație. Drept consecință, resurse enorme intelectuale, organizatorice, materiale, au fost implicate în lupta contra noii pandemii. Medicii practicieni din toată lumea primii au intrat în luptă, practic, cu „mâinile goale”, deoarece, la început, aproape că nu se cunoștea nimic despre virus, prevenție, tratamente, diagnostic, mecanisme de contaminare etc. Datorită comunicării internaționale deschise, acumulării și schimbului rapid de date și de informații, de experiență împărtășită, s-au cristalizat diverse măsuri de control antiepidemic, de diagnostic, tratament, monitorizare a pacienților afectați.

Fiecare țară, mică sau mare, cu economie puternică sau slabă, este pusă la grea încercare. Și Republica Moldova este impusă să intre în acesată luptă, adaptând politicile de sănătate, economice, sociale întru preluarea controlului asupra epidemiei, acordării asistenței medicale tuturor pacienților, evitarea colapsului economic și depășirii capacităților sistemului medical.

Începând cu primele cazuri de COVID-19 în Republica Moldova, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” s-a implicat plenar și activ cu capacitatea ei de expertiză, logistică, cercetare și documentare. Studenții și rezidenții dau o mână de ajutor semnificativă medicilor din prima linie, preluând o mare parte din volumul de lucru asupra lor.

Un element important al acestei implicări și contribuții a USMF „Nicolae Testemițanu” îl reprezintă și platforma de cercetare „COVID-19”, inițiată de conducerea Universității și coordonată de Departamentul știință. Nu există specialitate, care să nu aibă tangență cu SARS-CoV-2 // COVID-19. Astfel, Comunitatea universitară, care reprezintă toate domeniile medicinei, farmacologiei, se ocupă cu analiza critică, sistematizarea și sinteza cunoștințelor disponibile actualmente, generate în

EDITORIAL

COVID-19: marker of a new era

December 2019 marks the official date of the beginning of a new era in the evolution of humanity. Such data have been recorded in the more distant or closer past of society's development. In recent history, they have been determined, in particular, by technical and scientific progress: the first vaccine, the discovery of X-rays, antibiotics, the first man in the cosmos, the Internet...

This time, however, the change is not caused by a technological leap, but by the mutation of a virus, which has been able to cross the barrier from animal to human. Unfortunately, SARS-CoV-2 has been shown to be highly contagious and with a high mortality rate, especially among vulnerable population contingents. As a consequence, enormous intellectual, organizational, material resources were involved in the fight against the new pandemic. Practitioners from all over the world were the first to enter the fight, practically, with „bare hands”, because, at the beginning, almost nothing was known about the virus, prevention, treatments, diagnosis, contamination mechanisms etc. Due to the open international communication, the accumulation and rapid exchange of data and information, of shared experience, various measures of anti-epidemic control, diagnosis, treatment, monitoring of affected patients have crystallized.

Every country, small or large, with a strong or weak economy, is put to the test. The Republic of Moldova is also forced to enter this fight, adapting health, economic and social policies to take control of the epidemic, provide health care to all patients, avoid economic collapse and exceed the capabilities of the medical system.

Starting with the first cases of COVID-19 in the Republic of Moldova, *Nicolae Testemitanu* State University of Medicine and Pharmacy was fully and actively involved with its capacity for expertise, logistics, research and documentation. Students and residents lend a significant helping hand to front-line doctors, taking over much of the workload on them.

An important element of this involvement and contribution of *Nicolae Testemitanu* SUMPh is the research platform „COVID-19”, initiated by the University and coordinated by the Department of Science. There is no specialty that is not related to SARS-CoV-2 // COVID-19. Thus, the university community, which represents all fields of medicine, pharmacology, deals with the critical analysis, systematization and synthesis of currently available knowledge, generated in many countries by hundreds of research teams. The respective information, pre-

numeroase țări de sute de echipe de cercetare. Informația respectivă, expusă în limba română, constituie cele 2 volume ale ediției speciale a *Revistei de Științe ale Sănătății din Moldova*, dedicate temei COVID-19.

Volumul I include aspectele fundamentale ale domeniului, prezentând informații despre biologia virusului, particularitățile epidemiologice, aspectele patofiziologice, morfologice ale maladei COVID-19, simptomatologia ei, principiile de diagnostic imagistic și de laborator, măsurile de protecție individuală și colectivă, strategiile de organizare a activității asistenței medicale. De asemenea, primul volum al culegerii trece în revistă tratamentele medicamentoase disponibile la ora actuală, particularitățile asistenței respiratorii și terapiei intensive a pacienților critici COVID-19, a acordării asistenței anestezice. Partea I se încheie cu descrierea patologiei neurologice, asociate maladei COVID-19 – sistemul cel mai afectat după cel respirator.

Volumul II include aspectele clinice, cu descrierea particularităților de evoluție a maladei COVID-19 în funcție de comorbidități, vârstă și domenii medicale: oncologie, gastroenterologie, reumatologie, endocrinologie, pediatrie, geriatrie, perinatologie, obstetrică, cardiologie, nutriție, nefrologie etc.

Aceste volume reprezintă un suport important pentru medicii practicieni de diverse specialități, implicați nemijlocit în lupta cu COVID-19, dar și cu celelalte maladii, care nu au dispărut nicăieri, pe fundal de pandemie în desfășurare. Consecințele de scurtă și de lungă durată a maladei COVID-19 asupra sănătății individuale și celei publice, asupra calității vieții, interacțiunii și comportamentului social, al adaptării sistemului medical și tuturor ramurilor economiei la noile realități abia urmează de studiat.

Prin perseverență, vom învinge!

Stanislav Groppa, dr. hab. șt. med., prof. univ.,
Academician al Academiei de Științe din Moldova
Prorector pentru activitatea de cercetare,
USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova

sented in Romanian, constitutes the 2 volumes of the special edition of the *Moldovan Journal of Health Sciences*, dedicated to the topic COVID-19.

Volume I includes the fundamental aspects of the field, presenting information about the biology of the virus, epidemiological features, pathophysiological, morphological aspects of COVID-19 disease, its symptoms, principles of imaging and laboratory diagnosis, individual and collective protection measures, strategies for organizing the activity. healthcare. Also, the first volume of the collection reviews the drug treatments currently available, the particularities of respiratory care and intensive care of critically ill patients COVID-19, the provision of anesthetic care. Part I concludes with a description of the neurological pathology associated with COVID-19 disease – the most affected system after the respiratory one.

Volume II includes clinical aspects, with the description of the evolution of COVID-19 disease depending on comorbidities, age and medical fields: oncology, gastroenterology, rheumatology, endocrinology, pediatrics, geriatrics, perinatology, obstetrics, cardiology, nutrition, nephrology etc.

These volumes are an important support for practitioners of various specialties, directly involved in the fight against COVID-19, but also with other diseases, which have not disappeared anywhere, against the background of the ongoing pandemic. The short- and long-term consequences of COVID-19 disease on individual and public health, on quality of life, interaction and social behavior, on the adaptation of the medical system and all branches of the economy to new realities are still to be studied.

Through perseverance, we will win!

Stanislav Groppa, PhD, univ. prof.
Academician of the Academy of Sciences of Moldova
Vice-Rector for Research
Nicolae Testemițanu SUMPh from the Republic of Moldova